

MEGTAPASZTALTUK, GAZDAG EMBEREK NEM CSAK A NYUGATI ORSZÁGOKBAN ÉLNEK

*Interjú Kacsó Fruzsínával és Boris Ondreičkával,
a Viennacontemporary szervezőjével és művészeti vezetőjével*

A Viennacontemporary művészeti vásár idén új helyszínen, a Stadtparkban lévő Kursalonban lesz. Miközben a bécsi művészeti vásárra mindig is különösen figyeltünk, hiszen a legközelebb lévő, a nyugati világot szimbolizáló művészeti vásár, az elmúlt években szinte minden tekintetben megváltozott: változott a név, a tulajdonos. Az utóbbi években pedig a Covid miatt már az is megkérdőjeleződött, hogy egyáltalán meg lehet-e tartani a seregszemlét. A Viennafair művészeti vezetőjével, Boris Ondreičkával és Kacsó Fruzsínával, a vásár VIP-szekciójának felelősével ültem le beszélgetni arról, hogyan kezelik a nehézségeket és meg tudja-e tartani Bécs a vezető szerepét a művészeti vásárok piacán.

- Amikor Horvátországban, Szlovákiában vagy Magyarországon beszélgetek művészekkel, sokan említik, hogy szeretnének Bécsben dolgozni, és már vannak ismerőseik, akiket bécsi galéria képvisel. Másfelől Bécsnek a hagyományos művészeti központokkal, Párizssal és Londenral is versenyezni kell a figyelemért. Hogyan pozícionálnák Bécsset a művészeti térképen?

[Boris] - Bécs a történelem folyamán minden szempontból a régió központja volt, de a művészet területén sok szempontból globálisan is figyelemreméltó vagy egyenesen pionírszerepben volt. Bécs szintén híres a gyógyszeriparáról, a gyógyszerészeti egyetem máig fontos helyszínné teszi a világ gyógyszeriparában, és itt kell megemlíteni a pszichológia fejlődését is. Művészeti téren elég csak a bécsi szecessziót említenem, vagy a white cube fogalmát, ami egy építészeti koncepció volt az új művészeti technikák és a megváltozott művészeti termelésre adott válaszként a XIX. század végén. A Jugendstil vagy franciául Art Nouveau stílushoz is jelentős hozzájárulást adott a város, ez pedig ma is tetten érhető a művészeti folyamatokban. Később, a 60-as és a 70-es években a bécsi akcionizmus mutatott utat a művészeti világnak, még később pedig az emancipáció jutott szerephez a máig tartó queer mozgalomban. Bécs Pozsonnyal vagy Budapesttel összehasonlítva egy igazi multikulturális város. Az épületek felét cseh és lengyel munkások építették, a gulyás az egyik fő étel, a sort pedig lehetne folytatni. A művészeti piac minden eleme jól működik az apró galériáktól a nemzetközi, nagynevű galériákon át a nagy állami intézményekig, ami természetes mágnesként működik a művészeti élet szereplőinek.

A szerző fotója

- A kortárs művészeti életben megfigyelhető egy tendencia, amely közelebb szeretné hozni a művészetet azok számára, akik nem feltétlenül érdeklődtek eddig a magas művészet iránt. A legtöbb múzeum programok sorát zúdítja a látogatókra, de divattá váltak a stúdiólátogatások és a háttérbeszélgetések, miközben akad olyan múzeum, amely egyenesen a raktárába szervez látogatást. Eközben a gyűjtők felé a művészeti vásárok egészen máshogy közelítenek, egyre szűkebb nyilvánosság felé nyitott szakmai programokat vagy olyan látogatásokat szerveznek, ahol földi halandó biztosan nem jelenik meg. A Viennacontemporary hogyan kezeli ezt a kettősséget, szeretne-e hidat verni a két nagyon különböző közönségnek?

[Boris] - Akik ismernek engem, azok már tudják, hogy nagy ellensége vagyok a hídhaszonlatnak. A híd ugyanis azt jelenti, hogy középen nincs semmi, vagy éppen egy nagy lyuk van, holott mi itt egy síkságon élünk. Talán az autópálya-hasonlat jobban illik ide, hiszen az Orient Expressz óta tudjuk, hogy a lényeg a régióban a mobilitás. Nemcsak a hagyományosnak tekintett kelet-nyugat irányban, de az egyre fontosabbá váló északi-déli irányú mozgás is egyre jellemzőbbé válik mostanában. Bécs pedig történelmileg egy igazi útkereszteződés. Ausztria és Lengyelország között régóta nagy mozgás figyelhető meg, és ez egyre fokozódik. Tehát nem építünk hidakat, mert a már meglévő utakat használjuk, melyek ősidőktől

vannak velünk. Ezek az utak jól kiépítettek, és sokan használják őket. Mi inkább kiszélesíteni és kiterjeszteni szeretnénk ezeket, élénkíteni a forgalmat rajtuk. Ez egy természetes célja a Viennacontemporarynak, amely önmagában is egy multikulturális szervezet, tagjai között osztrákok, szlovákok, magyarok mellett beloruszok, ukránok vannak, de ugyanúgy Nyugatról is franciák, angolok. Tehát amit elsősorban szeretnénk, az egy tudásbázis a világban zajló művészeti folyamatokról, sok-sok személyes kapcsolaton keresztül, majd ezeket a kapcsolatokat kiszélesítenénk, és összehoznánk az embereket az évi művészeti vásár idejére.

- Nekünk magyaroknak Bécs már Nyugatnak számít, egy jobb világnak, de azért ha mondjuk az ESSL példájára gondolok (a művészeti központ 2008-ban megszűnt), akkor Bécsben is szembesülni lehet nehézségekkel.

[Fruzsina] - Bécs mindig is egy találkozóhelynek számított a művészeti életben. A művészek folyamatosan jönnek ide, mert itt minden szinten lehetőségeket találnak, akár már befutott művészeiről van szó, akár feltörekvőről. Nagyon sok galéria működik a városban, ezért én nem aggódom. Boris említette, hogy nem hidat építünk, talán inkább egy körforgalmat, ahova be és ki is lehet lépni. Egy hely, ahol mindenki megfordul, ez lehetne talán a Viennacontemporary üzenete.

[Boris] - A stabilitás nagyon fontos, de mi úgy szeretnénk stabilak lenni, hogy közben dinamikusak is maradjunk. A stabilitás csupán az alapzat, a szobor rajta már kinetikus - a mozgást nem szabad elfelejtenünk. A Viennacontemporary egy stabil vállalat, de újra és újra meg akarunk újulni.

- Amikor utoljára a vásáron jártam, kisebb színpadokon egy adott témáról szóló kerekasztal-beszélgetések voltak. Ezek főleg a szakmabelieknek voltak érdekesek, hogyan tudják a művészettörténész látogatóknak is érdekessé tenni a programokat?

[Fruzsina] - Nagyon sok programunk van. A vásár minden délutánján jelentkező Talks nevű programra Boris hívja meg a résztvevőket. Az én csapatom azt a feladatot kapta, hogy építsen kapcsolatot azokkal, akik eddig nem látogatták meg a vásárt. Ők lehetnek Ausztriában vagy más országban is. Számukra a jó minőségű programok lehetnek attraktívák, ezért elsősorban erre koncentrálnak.

- Mostanában vált nyilvánossá, hogy idén új helyszínen lesz a vásár, miért kell idén váltani?

[Boris] - Már néhány éve tervezzük, hogy közelebb megyünk a városközponthoz (tavaly a Marx Halléban volt a Viennafair, ami a fő autópályához van közel), hogy részesei lehessünk a napi nyüzsgéshez, és közelebb legyünk a város mindennapi életéhez. A látogatóink így nem csupán a vásárt nézhetik meg, de sokféle vezetett túrán vehetnek részt. Nagyon örülünk, hogy a döntésünk után végül valóra is vált az elképzelésünk, így idén a Kursalonban tartjuk meg az eseményt. Ez egy bálterem a XIX. század elejéről, neoreneszánsz stílusban épült, és a város egyik legfontosabb parkjában áll, a Stadtparkban. A vásár az

épületen belül és kívül is zajlani fog. A kertben szabadtéri programokat tervezünk, lesz nyári szabad-egyetem, piknik, igazi fesztiválhangulat. Ezzel együtt mi az eladásra koncentrálnunk, mert a művészeti vásár végső célja az eladás. Szeretném itt is hangsúlyozni, hogy a nap végén minden eladott kép árának a fele a művészekhez kerül. Számunkra ez a folyamat vége. Mi nem csupán növekedni akarunk, mert az jól mutat egy Excel-táblában, hanem hozzájárulunk az egész művészeti szakma jólétéhez.

- Ez rendben van, de én, ha komoly gyűjtő lennék, lehet, hogy mégis inkább a nyugati, fősodorban lévő művészektől vásárolnék, mint a talán kevésbé menő keletiektől.

[Fruzsina] - Kapcsolatban vagyunk sok nyugati intézménnyel is, és elég sok nyugati országból jövő galéria is megmutatkozik nálunk. Ugyanúgy találhatóunk a karrierjük elején járó művészt, mint már befutott nagy neveket.

[Boris] - Ez picit tiltakozna a nyugati művész kifejezés ellen, mert mi, régi keletiblokk-országok megtapasztaltuk az újrafelfedezésünket a nyugatiak által a 90-es években, és ma már nyugodtan összehasonlíthatjuk a nyugati művészek árait mondjuk a horvát Mladen Stilinović, román Ion Grigorescu vagy a szlovák Mária Bartuszová áraival. Bartuszová például ma már egyáltalán nem megfizethető.

- Vagy Július Koller.

- Például. Az árak növekedése és a művészek újraértékelése szinte egyáltalán nem kötődik az országokhoz, ahol dolgoznak. Az árakat nem Párizsban szabják meg, vagy ha ott, akkor ez egyáltalán nem jelenti azt, hogy a francia művészekét. Lehet, hogy inkább magyar vagy szlovák művészt, mint ahogy ez meg is történt már, de nagyon sok szempont van, a folyamat lassú és sokszor nem átlátható kívülről. Legtöbbször az intézmények munkája is kell hozzá. A művészeti vásárok is komoly szerepet kapnak ebben. A lehetőség, hogy valahol találhatóunk egy jó művészt, ott van mindenhol, Makedóniától Bulgáriáig vagy épp Lengyelországtól Szlovéniáig, ez már nem Kelet-Nyugat kérdése többé. És azt is megtapasztaltuk, hogy gazdag emberek nem csak Nyugaton vannak. A kontinens leggazdagabb emberei valójában Kelet-Európában laknak. Nagyon óvatosan kell fogalmazni a pénzügyi lehetőségekről, ez a Kelet-Nyugat dolog már meghaladott.

KULCSÁR BALÁZS